237. številka. V Ljubljani, v soboto 16. oktobra 1920. LIII. leto

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan .	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	1 „	„ 20·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno ☞ po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
☞ Rokopisov ne vrača. ☜

Posamezna številka velja 1 krono.
Poštnina plačana v gotovini.

Po plebiscitu.

Pod pezo nepričakovanega dogodka na Koroškem bomo morebiti divje vzklikali: kdo je kriv in prepričani smo, da se bo vestno vršilo vsepovsod zvonenje po toči. Nad vse pa se bojimo, da vse to zvonenje ne bo dalo glavnega, da nas vendar enkrat že privede do pravega odločnega narodnostnega boja.

Koroška tragedija pravi objektivnim in domovino ljubečim, da smo več ali manj krivi vsi, ker se ne udeležujemo narodnega boja z ono vero, z onim delom, z ono odločnostjo in nevstrašnostjo, kakor treba. Krivi poraza smo vsi, inteligenca, delavec in kmet. In težko je reči, kdo bolj!

Naša najboljša inteligenca je daleč stran od narodnostnega boja. Vse njeno delo je, da poleg svojega uradnega in osebnega dela, sedi v kavarni in gostilni in kritikuje ter zabavlja za stavo. Njena odsotnost v centru narodnostnega boja je dejstvo, in sicer skrajno nemoralno dejstvo. Narod plačuje in vzdržuje inteligenco ne samo, da mu je uradnik in berič, temveč da mu je prav v najtežjih trenutkih iskren in delaven svetovalec.

S svojo odsotnostjo ne vrši inteligenca tega, za kar je plačana, pa magari da more formelno in po črki paragrafa našo trditev izpodbiti. Če hoče inteligenca popraviti svojo zanemarjeno dolžnost, potem prenesemo tudi koroške dogodke, drugače pa moramo reči samo eno: pričerek konca!

Naši poljedelski državi je kmet steber države. In na Koroškem smo bili tudi državni boj. Slep je, kdor trdi, da se je naš kmet zavedal važnosti boja, kaj šele, da se je zanimal za boj. Zopet je kriva inteligenca, ker ni kmeta prebudila. Ali tudi kmet ni brez krivde. Prav sedaj se organizira kmet samostojno in zahteva za sebe vodstvo v državi. Vodstvo v državi pa ne daje samo pravice, temveč tudi velike dolžnosti. S tem, da naš kmet ni ničesar storil za koroško vprašanje, s tem, da ničesar ne dela za primorsko vprašanje, s tem nastopa proti sebi, ker si jemlje upravičenost do vodstva. Treba je pojmovati najprej državne naloge, potem se sme tudi boriti za vodstvo. Zato pravimo, naj bo v naši državi tudi 99 odstot. kmetov, vsejedno ne pridejo do vlade, če niso nosilci državne ideje. Danes pa je državna ideja identična z narodno.

Delavec se silno rad ponaša s svojo zavednostjo. Kakor je ta ponos navadno upravičen, tako gotovo pa je tudi lažnjiv, če se tiče narodnostnega in državnega vprašanja. Dočim je inteligent in kmet kriv katastrofe le vsled svoje pasivnosti, je delavec kriv vsled aktivnosti in pasivnosti. Njegova ideologija mednarodnosti je bila efektivno za nas vedno največja škoda. V Trstu je pripravljala tla laškemu renegatstvu, na severu pa nemškemu. Poleg tega pa je idejno napačna. Ker za nas, ki nimamo istega položaja, kot veliki narodi zapada, očetje te ideje, more veljati šele takrat, ko bomo imeli utrjen svoj obstoj na zunaj. Tu ne pomaga nobeno slepomišenje. Tudi delavci uživajo dobrote našega narodnega boja, tudi oni so zategadelj dolžni nas podpirati. V odločilnih trenotkih pomeni nepodpora, tudi pri vsej pasivnosti, izdajstvo. Konštatiramo samo dvoje. »Arbeiterwille« je pisal tako za nemško stvar, da ga je vlada morala prepovedati pri nas. »Naprej« oziroma g. Mihevc pa je napisal dva članka. Ali »Naprej« je tudi dejal, da naj volijo po pravici in ne da morajo voliti za nas. »Rdeči prapor«, glasilo idejnih zgubljencev pa ni napisal niti črke o koroškem plebiscitu, dočim ima cele kolone prostora za oklice raznih Zinovjevov in drugih. Z ozirom na to pravimo: Usodno je za nas, da grade državo vsi, samo rodoljubi ne, ki so jo ustvarili. Zato živel boj patriotov, ki da rodoljubom oni vpliv in moč, da ozdravijo nas vse in izčistijo iz naših vrst vse kar je škodljivo narodu in državi.

—*—

Kako so sleparili Nemci s pomočjo Italijanov pri plebiscitu.

V sredo zjutraj je bilo dostavljeno župnemu uradu v Borovljah pismo nekega Boroveljčana nemške narodnosti, kateremu sta bili priklopljeni dve originalni kuverti plebiscitne komisije, v katerih so se nahajali po trije zeleni in po en beli volilni listek (glasovnice). Dotični Boroveljčan piše (v nemškem jeziku) da — kot dober katoličan — ne more prenesti tega prek svoje vesti, ne da bi župnemu uradu naznanil, kako so Nemci Jugoslovane goljufali. Kot dokaz — pravi pisec — prilagam dve originalni kuverti z originalnimi glasovnicami, kakršne je vsak drugi volilec dobil še le v sobi volilne komisije in jo moral zopet istotam oddati. Take — originalne — kuverte z glasovnicami so nemški zaupniki že v petek, posebno pa v soboto delili omahljivcem in drugim jugoslovansko manj zavednim volilcem z nalogom, naj kuverto z zelenimi listki vržejo v volilno žaro, beli listek pa vrnejo nemškemu zaupniku, kateri izplača dotičniku 1000 kron.

Pisec pisma pravi nadalje, da se ne upa izdati imenoma, ker ve, da bi ga nemčurji v tem slučaju spravili ob imetje in življenje.

Pismo z originalnima kuvertoma in listki je bilo takoj odposlano plebiscitni komisiji v Celovec.

Kako so prišli Nemci do originalnih kuvert in glasovnic, s katerimi je razpolagala edino le ententna plebiscitna komisija? Odgovor je lahek: potom članov italijanske delegacije, kateri so z vsemi štirimi pomagali slepariti Nemcem. Italijan je svojo urnobesno zvitost v sleparijah dal Nemcem na razpolago in s temi sleparijami tudi pripomogel sebi in Nemcem do sleparske zmage.

K temu še pripominjamo, da je plebiscitna komisija v svoji zadnji seji sklenila, da je smatrati za veljavne tudi tiste glasovnice, ki se bodo nahajale v kuvertih brez raztrgane druge. To je bilo znano Nemcem, ni pa bilo znano Slovencem. Zakaj se niso o tem sklepu obvestili tudi Slovenci? Vzroka ni treba iskati, ker je na dlani!

Vesti o Koroški.

NAŠE ČETE NA KOROŠKEM.

Ljubljana, 14. oktobra. Ljubljanski dopisni urad javlja: *Da zaščitijo naše prebivalstvo in njega imetje, ki je skrajno ogroženo po organiziranih in neorganiziranih nemških tolpah, so zasedle naše čete davi važnejše točke v pasu A na Koroškem.*

— d **Dunaj,** 14. oktobra. Dunajski korespodenčni urad poroča: V cono A sta vkorakala dva jugoslovanska bataljona. Plebiscitna komisija je izdala potrebne odredbe in bo do predaje ozemlja Avstriji namesto kontrole sama prevzela upravo tega ozemlja.

DUNAJ IN KOROŠKA.

— d **Dunaj,** 14. oktobra. Dunaj je apatično sprejel vest o nemški zmagi na Koroškem. Samo mestna poslopja so na županov poziv razobesila zastave.

AVSTRIJCI PROTESTIRAJO PROTI VKORAKANJU NAŠIH ČET. — NAŠ ODGOVOR: SLEPARSKEGA PLEBISCITA NE PRIZNAMO!

— d **Dunaj,** 14. oktobra. Dunajski korespondenčni urad poroča: »Politische Korrespondenz« piše: Poročila o vkorakanju jugoslovenskih bataljonov v cono A se, kakor kaže, potrjujejo. Doznava se pa, da je plebiscitna komisija sklenila, da sama prevzame upravo tega ozemlja. Jugoslovenske čete bi morale torej nastopati v odkritem nasprotstvu proti ententnim oblastvom. Začasno ni nobenega povoda za vznemirjenje. Vsekakor se more misliti, da so gotovi jugoslovenski vojaški krogi pozvali čete s pretvezo, da je jugoslovensko misleči del cone A ogrožen po avstrijskomislečem delu prebivalstva. O takem ogrožanju kajpada ne more biti govora. O vsaki taki bojazni če bi sploh resno obstajala, se more kar najodločneje trditi, da je brezpredmetna. Ker je plebiscitna komisija zavezana, oddati ozemlje, ki ga ima pod svojo kontrolo, Avstriji, so si dosedanja jugoslovenska oblastva morda tolmačila stvar tako, da so do dne predaje upravičena tudi za vojaške zasedbe. Na vsak način more odločiti to vprašanje plebiscitna komisija sama in šele, ako bi se njena odločba ne upoštevala, bi imeli državna vlada in deželna vlada koroška povod, misliti na druga sredstva, da se odda ozemlje Avstriji. Seveda je državni urad za zunanje posle takoj obvestil poslaniš. konferenco v Parizu o vkorakanju jugoslovenskih bataljonov v cono A in naročil avstrijskemu poslaništvu v Beogradu, naj vloži protest pri jugoslovenski vladi.«

K tej vesti je pripomniti nastopno: Jugoslovanske čete niso vkorakale v pas A na podlagi takih papirnatih kombinacij, ampak vlada jih je poslala na obupni krik koroškega slovenskega prebivalstva, ko so nameravali Nemci uprizoriti šent-jernejsko noč s koroškimi Slovenci in kuriti krese s slovenskimi domovi.

Ako se vlada ne bi bila ozirala na nič druzega, je bila moralno prisiljena k temu koraku iz enostavnega ozira humanitete. **Poleg tega je danes že dokazano, da se je vršila na Koroškem na mestu plebiscita — goljufija. In da ne bomo priznali takega plebiscita, to bo jasno menda tudi gospodom v avstrijski republiki.**

PARLAMENT O KOROŠKI.

— d **Beograd,** 14. oktobra. Na včerajšnji seji parlamenta je govoril posl. Ivan Vesenjak o terorizmu in nepravilnostih pri glasovanju na Koroškem, ki so jih zakrivili Nemci ter o pristranosti medzavezniške plebiscitne komisije. Stavil je naslednja vprašanja ministrskemu predsedniku: 1. Ali je vladi znano, da morajo naši prenašati na Koroškem teror in barbarstva? 2. Ali bo vlada vporabila vsa sredstva in vso moč za to, da zaščiti lastnino, življenje in svobodo onih, ki so imeli toliko moralne moči, da so glasovali za našo državo? 3. Ali bo vlada izvajala pravilne posledice iz dejstva, da plebiscitna komisija ni bila sestavljena in ni delovala po odredbah mirovne pogodbe, da so bili naši na dan glasovanja terorizirani in da komisija ni le neobjektivno postopala, marveč še slabše kot pristransko? Ministrski predsednik dr. Vesnič je odgovoril: 1. Razen zasebnih sporočil dosedaj vladi še ni znano, da se je vršil teror nad našimi. (Ali ni naša deželna vlada ničesar poročala v Beograd? Ni mogoče! Uredništvo.) Kraljeva vlada bo uporabila vsa sredstva in vso moč za to, da zaščiti lastnino, življenje in svobodo onih, ki so glasovali za nas. Na tretje vprašanje pa vlada še ne more odgovoriti, ker še nima potrebnih podatkov. Kakor hitro bo kraljeva vlada dobila o tem podatke, bo odgovorila na to vprašanje. — Posl. Vesenjak je bil zadovoljen z odgovorom in je pozval vlado k odločnosti v obrambi naših pravic.

Politične vesti.

= **Krajevne organizacije JDS v Ljubljani** imajo sestanek v petek, dne 15. t. m. ob 6. uri zvečer v prostoru kakor zadnjič. Pristaše demokratske misli vabimo, da se sestanka polnoštevilno udeleže.

= **Dr. Korošec in hrvatska zajednica.** Osjek, 15. oktobra. Pod naslovom »Poskusi hrvatske zajednice« prinaša osješki »Jug« vest, da je poskusila hrvatska zajednica preko nadškofa dr. Bauerja stopiti v stik z dr. Korošcem, da bi se dogovorili glede volitev. Dr. Korošec se je o tej zadevi razgovarjal z dr. Bauerjem, predno je odpotoval v Beograd.

= **Dr. Korošec snuje podružnice Žitnega zavoda.** Zagreb, 15. oktobra. Pod naslovom »Nekoristoljubivi dr. Korošec« poroča včerajšnja »Riječ« iz Sombora, da je bil dr. Korošec te dni tam na inspekcijskem potovanju in da je ob tej priliki osnoval podružnico ljubljanskega Žitnega zavoda.

= **Tako protestirajo Nemci.** Osjek, 15. oktobra. »Die Drau« piše, da je v zadnji seji zemunskega občinskega sveta župnik Schuhmacher prečital protest proti temu, da Nemci iz Zemuna niso bili vpisani v volilni imenik za konstituanto. Iz Rume poročajo, da vlada tudi med tamošnjimi Nemci nezadovoljnost, ker so bili izbrisani iz volilnih imenikov. Vodja Nemcev iz Rume dr. Josip Müller se je izrazil na nekem protestnem shodu o naši državi na tak način, da je bil za to oddan državnemu pravdništvu.

= **Afera s pokvarjenim fižolom.** Zagreb, 14. oktobra. Današnji »Jutarnji List« poroča o škandalozni aferi, v kateri je udeležena bivša radikalno zajednička vlada, kateri se očita, da je na nečuven način ogoljufala zagrebškega trgovca Dr. Gmaza za 2,300.000 K. Mini-

---

Fran Govekar: 112

Svitanje.

(Dalje.)

»Pretiravajo! Ali žena, ki govorim o njej, je najlepša in najnesrečnejša ženska v Ljubljani! In poštena kot zlato, čista kot kristal! Rešil bi jo rad . . . rešil!«

»Sebi? O, gospa Verderberica . . .!«

»Ne šalite se! Krvavo resno govorim: gre morda za življenje in smrt,« je zagotavljal odvetnik.

In povedal mu je, kaj se je govorilo pri baronu Zoisu, kakšno slutnjo je izrekel dr. Wagner in kakšen je bil baroničin nasvet.

»In vi mislite, da bi šla Kalanka nama za kuharico?« je majal profesor glavo. »Oprostite: meni se pa le zdi da vam je več za kuharico kot za kuhinjo!« In poredno se je muzal.

»Bog me!« se je rotil odvetnik. »Zakaj človeštvo ne verjame tatu, ki se hoče poboljšati? — zaletniku, ki misli pošteno in zgolj prijateljsko? — Človeštvo je samo krivo, da tat ostane tat in zaletnik nepoboljšljiv zaletnik! Ponavljam: najresnejši je moj namen in dokažem vam, da sem boljši nego moj sloves!«

In že sta bila v Gradišču, še par korakov in stopila sta v Kalankino sobo . . .

Pol ure nato sta koračila mimo kapucinskega samostana.

»Apetitna kuharica!« se je norčeval profesor. »Ampak brado si že lahko obriševa: brez angela variha se ne upa v Mefistofelovo bližino! Haha! prokleto pametna žena! Jaz bi tudi ne hodil . . . k vam ne!«

»A k vam — je dejala — bi šla takoj!«

»Žalibog. To pa je zame še bridkeje!«

Nasmejala sta se in molče razmišljala.

»Če bi govoril z generalom Muratom? Njemu bi bilo mogoče . . .« je delal Repič.

»Gospod doktor, tako daleč vas priganja vaša kaprica!? Pazite se! Kalan se vrne: delavec ne pozna duelskih šal, nego obračuna z vami brez formalitet sam z gorjačo ali pa z nožem!«

»Kaj li govorite! Še vedno mi ne verjamete in ne zaupate?« je ječal Repič. »Prisegam vam . . .«

»Zbogom! Lačen sem, in Metka me pričakuje!« je odrezal profesor in hitel po cesti Sv. Petra dalje.

»Noben pošten mož in nobena poštena ženska mi več ne zaupa!« se je togotil odvetnik in stopal preko mostu. »Ampak hočem! hočem! Preverim jih. In dosežem kar sem sklenil.«

V Gradišču pa je sedela Marijanica zopet sama v svoji sobici in jokala. Okoli glave je imela ovit robec, ki ji je zakrival ranjena in otekla uhlja. Hudo jo je bolelo, a zdaj ni čutila ničesar. Mislila je le na dr. Repiča in videla pred sabo še vedno njegovo otožno, pobledelo lice.

»Nemogoče! Kaj bi rekli ljudje! Kaj bi dejal moj mož!« je zavrnila Pelzlov predlog. »In potem: saj smo vendar zreli ljudje! Premlad je gospod doktor . . . Da, k vam bi šla takoj, gospod profesor.«

»A sami vendar ne smete ostati tu! Nevarnost vam grozi . . . premislite, mesto je polno Alzačanov! In težko živimo: mi in gotovo nič lažje vi . . . Vsem bi bilo pomagano . . . Kmečko siroto, pridnega dečka, vzamemo na doktorjevo stanovanje . . . v vaši sobi bo lahko spal fantiček . . . živa duša ne bo mogla niti misliti česa zlega!« je prigovarjal profesor.

»Vse storim, karkoli zahtevate!« se je rotil dr. Repič. »Ne besedice ne izpregovorim z vami brez priče . . . ves dan sem z doma . . . zajtrkovala, obedovala in večerjala bova vedno z gospodom profesorjem skupaj! Dam vam ključe . . . greste in pridete, kadar hočete . . .

za Boga, prepričajte se vendar, da sem kavalir in da vas spoštujem brez sence hinavske misli!«

Zaman. Odbila je vse ponudbe. A vendar se je zagovorila: »Če bi bil v hiši deček, morda . . .«

Nič več ni rekla, a izdala je vse. Kako rada bi mu zaupala, lepemu, prijaznemu šaljivcu! Saj je tako simpatičen in vsak njegov pogled, vsaka njegova kretnja govori, kriči in prosi: »Ljubim te! Ah, ljubi me!« — Zgražala se je sama nad seboj: Kako je mogoče vse to? Še nedavno jej je bil nepopisno zoprn, še nedavno se jej je zdel smešen, nesramen, predrzen, razžaljiv, a zdaj mora misliti le nanj? — ponavlja si vsako njegovo besedo, vidi njegove oči, usta, dolge, bele roke in njegovo prožno elegantno postavo! Kako zna govoriti, kako se smejati! Kako vstopi, mehko poda roko, sede, nagne glavo, zaokroži ustne, zabliska z očmi! Ah, vse drugačen je njen dobri Tone: resen, malobeseden, čmeren, utrujen in vedno ves umazan . . . Delavec, odljuden rokodelec širokih palcev in lopatastih dlani, kot skorja raskave polti, neobrit, nepočesan. In vendar dober, dober! In pošten, zgolj žrtev zanjo, vsak pogled le njen! Zadnji novčič ji izroči in nikoli je še ni žalil ne z besedo, ne z dejanjem.

ter Velizar Janković je namreč nabavil še na Krfu od nekoga 200 vagonov indijskega fižola in graha, za kateri fižol se je potem, ko je dospel v roke uprave, dognalo, da je bil strupen. Fižol se je namreč pokvaril, vsled česar je dobil otrovna svojstva tako, da je več vojakov po zaužitju tega fižola težko obolelo. Zato se je hotela vlada rešiti te pošiljatve ter je razpisala licitacijo. Domnevajoč, da sta fižol in grah dobra in primerna za hrano, je kupil vse skupaj zagrebški trgovec Dr. Gmaz, ki je položil tudi kavcijo 2,400.000 K. Dr. Gmaz je na to fižol oferiral Avstriji. Od tam pa je dobil odgovor, da v Avstriji ta fižol že poznajo in da je strupen, ter da ga je naša vlada prodala, če tudi je dobro poznala njegova svojstva. Na to je zahteval Dr. Gmaz od vlade storniranje kupčije in vrnitev kupnine. Ravnatelj trgovinskega ministrstva Zonović je tudi priznal, da je vlada vedela za svojstva tega fižola in da je on sam predlagal vladi, da naj se fižol uniči, kar se pa ni zgodilo, marveč je hotela vlada fižol na vsak način prodati. Dr. Gmaz je na to v skrbi, da izgubi ves denar, predlagal vladi več aranžmajev, samo da bi rešil del premoženja. Prodajni dogovor so podpisali tile ministri: Stojan Protić, Momčilo Ninčić, Velizar Janković, Dr. Stanešić, Dr. Drinković in Dr. Korošec.

= **Proti edinstvu države.** Osjek, 15. oktobra. Subotiška »Slobodna Štampa« poroča, da se tamošnji klerikalni elementi na vso moč trudijo, da bi ustanovili Nemcem in bunjevačkim Hrvatom posebne liste, v katerih bi rovali proti edinstvu naše države.

= **Naši Čehoslovaki in Rusini in volitve.** Osjek, 15. oktobra. Kakor poroča novosadsko demokratsko »Jedinstvo«, je imela 6. t. m. slovaška narodna stranka iz Vojvodine in Srijema zborovanje, na katerem sta vodja Slovakov dr. Mičatek, v imenu Rusinov pa prota Hranilović govorila ter je stranka sklenila apel na vse srbske in hrvatske stranke v Vojvodini, da postavijo v svoje kandidatne liste pet kandidatov Čehoslovakov in Rusinov in sicer 3 Slovake in po enega Čeha in Rusina Na shodu dne 10. t. m. v poslopju Narodne banke so sklenili, da se Čehoslovaki in Rusini pri volitvah priključijo demokratski stranki, ker ta združuje v sebi vsa tri plemena našega naroda.

= **Složen nastop strank v Dalmaciji.** Vodja parlamentarne skupine neopredeljenih poslancev dr. Smodlaka je začel akcijo za složni nastop vseh narodnih strank v Dalmaciji pri volitvah za konstituanto. V tem zmislu je poslal vodilnim strankam pismo, v katerem predlaga, da se sestavi skupna kandidatska listina za 11 mandatov. Demokratska stranka naj bi dobila dva mandata, ljudska stranka dva, kmetska zveza dva, izvenstrankarska skupina enega, radikalna dva mandata, o zadnjih dveh mandatih pa naj bi odločil osrednji volilni odbor. —d

= **Muslimani in volitve.** Sarajevo, 13. oktobra. Član muslimanske jugoslovanske organizacije je izjavil, da muzlimanska organizacija ne bo kooperirala niti z eno niti z drugo obstoječih strank, marveč da bo pri bodočih volitvah nastopila samostojno. V slučaju, da pride do ožjih volitev, bo muzlimanska organizacija volila tako, kakor se bo sklenilo na glavni skupščini 21. t. m. Muzlimani v naši državi računajo, da dobe pri volitvah 20 mandatov.

= **Konferenca narodnogospodarskega odseka.** Beograd 13. oktobra. Včeraj popoldne se je nadaljevala konferenca narodnogospodarskega odseka. Razpravljalo se je o raznih davkih, minister financ ni bil navzoč. Njegov namestnik dr. Stojlković pa je izjavil, da bo finančno ministrstvo pristalo na spremembe, katere so se predlagale od strani odseka. Nato se je razpravljalo še o trošarini ter se bo konferenca odbora nadaljevala jutri.

= **Jugoslovenski pomorski savez in volitve.** Zagreb, 13. oktobra. Jugoslovenski pomorski savez namereva pri bodočih volitvah nastopiti v modruško-reški županiji z lastno kandidatno listo, ter so se tozadevna pogajanja s posameznimi osebami že pričela.

= **Madžari in Beograd.** Subotica, 13. oktobra. „Slobodna Štampa" poroča iz Budimpešte: Po zadnem neuspehu akcije parlamentarcev za poset v Beogradu so sedaj madžarski poslanci iznova pričeli tako akcijo. 85 poslancev je podpisalo vlogo, s katero se zahteva izlet v Beograd. Državni tajnik Zoltan Mosko se je izrazil o tem potu takole: Naši rojaki onkraj državne meje računajo s tem, da jim pridemo na pomoč. Od naših obiskov v Beogradu pričakujejo priključitev madžarskih dežel svoji materinski zemlji.

= **Madžari in Reka.** »Pesti Hirlap« priobčuje pogovor svojega dopisnika z D' Annunzijem. Zopet je obljubil Madžarom poljubno vporabo reškega pristanišča, samo italijanski značaj Reke morajo spoštovati. D' Annunzio je rekel, da so Madžari stari prijatelji Italijanov, kar je bilo v vojni, je pozabljeno, in sedaj se hočejo Italijani približati Madžarom. »Prijatelji moramo biti!« Reška država bo najbolj liberalna na vsem svetu, je še moško pristavil D' 'Annunzio. Končno se je v pogovoru spomnil tudi Hrvatov in Slovencev, rekoč, da se bodo mogli tudi ti posluževati pristanišča na Reki, ali samo, ako se otresejo »srbskega jarma«. Tako milostljiv je D' Annunzio napram nam.

= **Madžarske sanje.** Madžari sanjajo o tem, da bodo zopet gospodovali na Hrvatskem kakor so pred vojno. Upajo, da jim bodo pomogli do tega gospodstva Frankovci v glavnem. »Pesti Naplo« pravi, da se beogradska vlada trudi, da bi paralizirala uspehe propagande jugoslovanskega odbora v tujini, pa zaman, ker iz Curiha se vodi protisrbsko gibanje s sigurno roko. Radičevci pomagajo Frankovcem in tako se je nadejati, da se Hrvatska loči od Srbije. Madžari upajo, da utegne zanesti frankovstvo take zmede na Hrvatskem, da bi ob primernem trenotku Hrvatom dobra došla madžarska pomoč in obnovile bi se stare zveze. — Je res, da ni baš podcenjevati nekega rovarenja na Hrvatskem, ali prepričani naj bodo Madžari, da Bog vendar ni udaril Hrvatov s tako slepoto, da bi znova drli pod madžarsko pest!

= **Dogovora med Francosko in Madžarsko ni.** Dunaj, 14. oktobra. (DKU.) Francosko poslaništvo poroča: Nekateri listi so prinesli vesti o dogovoru sklenjenem dne 14. septembra med Francijo in Maržarsko. Te vesti so popolnoma neresnične. Dogovori, o katerih se bo še razpravljalo, so samo zasebnega in gospodarskega značaja in ne morejo vsebovati nobenih vojaških določb, ki bi predvidevale povečanje madžarske armade. Sploh ni bilo nikdar govora o takih dogovorih z Madžarsko. Francoska vlada dopušča samo strogo ravnanje po pogodbah in zahteva pri madžarski vladi sporazumno z drugimi zavezniškimi državami skorajšnjo ratifikacijo trianonske pogodbe.

= **Italijanski torpedovki v Budimpešti.** Pred kratkim smo poročali, da sta prišli v Dunav dve italijanski torpedovki, dasi po mirovnih določilih ne smejo voziti po Donavu vojne ladje. Te dni sta dospeli torpedovki »69 P. N.« in »57 A. S.« v Budimpešto in bili sta radostno sprejeti. Poveljnika torpedovk sta izjavila, da hočeta priti s torpedovkama še pred zimo na Dunaj in na to kmalu v Čehoslovaško, spomladi pa v Nemčijo.

= **Madžari nemško - laška predstraža.** Bivši ministrski predsednik Friedrich piše v listu »Virradat« glede načrta potovanja madžarskih odposlancev v Beograd: Smatram načrt beograjskega obiska za nesrečno idejo Če že hočejo odposlanci obiskati evropske prestolnice, naj potujejo v Berlin ali v Rim. Madžarska kot predstraža proti slovanski preplavi more zasledovati le tako zunanjo politiko, ki jo vodijo Nemci in Italijani. Vsled tega bom z veseljem potoval v Berlin. — d

= **Kmečki upor v Toskani.** V kraju Montespartoli v Italiji je izbruhnil prepir med kmeti in fašisti. Počilo je več strelov in fašisti so se zabarikadirali v neki hiši. Dva sta vendar prišla v Firenze prosit pomoči Okoli 3000 kmetov, dobro oboroženih, je na nogah. Karabinjerji so se skrili v svojo kasarno. Množica je naskočila municipij, se ga polastila in razobesila rdečo zastavo. Postavljene so povsodi straže. Ceste so blokirane, brzojavni drogi odbiti. Oblast je poslala v Montespartoli vojaštvo.

= **Komunistovski puč v Bratislavi.** Kakor znano, so uprizorili komunisti v Bratislavi velik štrajk, ki je imel namen razširiti se po vsej republiki ter uvesti v Čehoslovaško iste razmere, ki vladajo danes na Ruskem. Vlada je štrajk zadušila. Policija je našla v samostanu usmiljenih bratov 75 individijev, ki so državi skrajno nevarni ter je zaprla 118 hujskačev. Med aretiranci je bivši mestni poveljnik v Pešti terorist Ujfalysz, ki je dal pri lanskih izgredih pred budimpeštanskim parlamentom ustreliti 200 oseb ter je bil baje soudeležen pri umoru carske obitelji v Jekaterinburgu. Dalje so zaprli urednika madžarskega lista »Nepszava« Ištvana Mornarja, terorista Fenywesza, vodjo teroristične bande in ljudskega komisarja Szalavija, vodjo peštanskih anarhistov Wibera i. dr. Aretiranih je bilo tudi 5 poljskih emisarjev in cela vrsta prononsiranih oseb. Samostan usmiljenih bratov so zaprli in se v njem nastani bolnica. Več oseb, ki so izvrševali Horthyjevo propagando, so izgnali preko meje. Delavstvo zopet dela, ker se je za najrazličnejša dela oglasilo takoj mnogo prostovoljcev ter je zlasti za redno funkcioniranje prehrane storilo patriotično občinstvo vse. Komunisti so docela poraženi.

= **Venizelos o Grški.** »Agence d' Athènes« poroča, da se je vršil ob priliki proslave grške zmage velik banket na čast vsem grškim županom. Banketa se je udeležilo 2200 ljudi, med njimi tudi kralj in ministri. Atenski župan je izročil v imenu vseh grških občin Venizelosu zlat venec. Venizelos je v svojem zahvalnem govoru izjavil, da se ni bal nobenih žrtev za uresničenje nacijonalnega programa. Glavni faktor grških uspehov je bilo medsebojno zaupanje med narodom in njegovim voditeljem. Vojaškim zmagam morajo slediti tudi kulturne zmage. Končno je izrazil nado, da bo Grška nositeljica kulture v Orijentu.

= **Bavarski monarhizem.** »Berliner Tageblatt« poroča, da je državna oblast v Monakovem izvršila hišno preiskavo pri uredniku monarhističnega lista »Marienburg«, ki ga urejuje nadporočnik Kühn, pri katerem so našli pisma in listine, ki zelo kompromitirajo politiko grofa Bothmerja. bavarsko monarhistično stranko in druge. Iz zaplenjenih dokumentov je razvidno, da je imel Bothmer stike s politiki v Bernu in Parizu, odkoder so dobivali bavarski monarhisti tudi denar.

= **Razdelitev nemških vojaških ladij.** V Firth of Forth je dospelo zopet večje število nemških vojnih ladij, ki jih mora Nemčija na podlagi mirovne pogodbe izročiti zaveznikom. Med izročenimi ladjami je tudi pet križark, ki so pa tako poškodovane, da jih zavezniki ne morejo rabiti in so jih prepustili Braziliji in Poljski.

= **Senator Harding,** republikanski predsedniški kandidat, je v svojem volilnem govoru pred 20.000 ljudmi v Baltimore izjavil, da je Zveza narodov, kakoršna je bila ustvarjena v Versaillesu, brez vsakega praktičnega pomena. Kot predsednik Zedinjenih držav bo skušal ustvariti tako Zvezo narodov, da jo bodo lahko podpirali vsi Američani. Vojna je vzbudila Ameriko, ki mora osvojiti morje za ves svet. Bliža se dan velike ameriške trgovske mornarice. Ameriške trgovske politike ne sme ovirati diktat nobene druge države.

—*—

Telefonska in brzojavna poročila.

BOLGARIJA Z NOVO ZUNANJO POLITIKO.

— d **London,** 13. oktobra. Bolgarski ministrski predsednik Stambulinjski je izjavil v intervju, da je nastala nova bolgarska država z izpremenjeno upravo, drugačnim načinom vladanja in z izpremenjeno zunanjo politiko. On se nadeja, da bodo med novo Bolgarijo in Anglijo vladali prijateljski odnošaji. Kakor on meni, obstoji podstava za dober sporazum med Bolgarijo in sosedi. On prosi za posredovanje Anglije in drugih ententnih držav.

BOLGARIJA IN VOJNI KRIVCI.

— d **Sofija,** 14. oktobra. Dunajski korespondenčni urad poroča: Iz vseh krajev dežele prihajajo protesti proti izročitvi vojnih krivcev Srbiji, Romuniji in Grški.

GIOLITTI GRE?

—d **Milan,** 13. oktobra. »Secolo« govori o možnosti, da bo Giolitti kmalu stopil iz vlade. Nadomestil bi ga brž kone predsednik De Nicola.

NITTI, ZAGOVORNIK ČLOVEČNOSTI.

— d **Berolin,** 13. oktobra. (DKU.) »Deutsche Allg. Ztg.« poroča iz Rima: Bivši ministrski predsednik Nitti objavlja v listih »Matino« in »Il Resto del Carlino« za ameriško časopisje namenjen članek z nadpisom: »Evropa brez miru«, v katerem izvaja: Premnogokrat so zmagovalci po porazu osrednjih držav hodili po isti poti, katero očitajo svojim sovražnikom. Ali je sploh kdo med njimi, ki govori o človečnosti? Noben poštenjak ne more zagovarjati pogodb, ki so jih naložili premaganicem. Ako bi bila zmagala Nemčija, bi tudi ne bila stavila nobenih drugih zahtev. Nihče ne dvomi o tem, da morajo premaganci plačati odškodnino, toda ali morejo plačati absurdne odškodnine, s katerimi jih nameravamo obremeniti, Brezdvomno so bile nekatere teritorijalne izpremembe potrebne, toda ali so bile res potrebne vse one, katere smo narekovali?

MIROVNA POGODBA KAL BODOČIH VOJN.

—d **Milan,** 13. oktobra. Pri otvoritvi mednarodne konference propagandnih udruženj za zvezo narodov je imel Tittoni govor, v katerem je izvajal: Zveza narodov bodi vzvišeno in nepristransko oblastvo. Zveza narodov bi zagrešla svoj smoter in bi si nakopala splošno nespoštovanje, ako bi zastopala posebne interese nekaterih vlad, ne pa interesov vsega človeštva. Sedanji položaj Evrope ni nič manj usoden, kakor pa položaj narodov po drugih velikih vojnah. Mirovne pogodbe skrivajo v sebi kal bodočih vojn. Na obzorju se je pokazal nov pojav: Stremljenje po neodvisnosti pri narodih, podvrženih kolonijalnemu gospodstvu. Naloga zveze narodov bo težka. Njene dobrote pa se čuti že sedaj.« Tittoni je potem naštel nekatere dobrodelne naredbe zveze narodov in izrazil željo, da bi vlade izvedle sklepe poslednje bruseljske konference, ustaviti pa se ne sme po prvih korakih. — Tittoni je spomnil na svoj predlog na konferenci v San Sebastianu, naj se postavi na dnevni red seje zveze narodov vprašanje o vporabi člena 23. pogodbe, ki zavaruje zvezi narodov pripadajočim državam pravično gospodarsko ravnanje in onemogoča monopol za surovine in izkoriščanje narodov po velikih trustih. — Naposled je dejal Tittoni, da se morajo zvezi narodov dovoliti prisilna sredstva, da se zagotovi njenim odlokom spoštovanje. — Zunanji minister grof Sforza je izjavil: Zveza narodov ne bi bila varna, ako ne bi vrsta bogatih, cvetočih držav razumela, da je njih blaginja v zvezi z blaginjo vseh. Poudarjal je koristnost propagande, da se zgradi zveza narodov na podlagi, ki je boljša kakor listi pogodbe, namreč na vesti narodov, ki ne smejo več želeti, da ena generacija dela, da se druga ubije.

FRANCIJA PROTI AVSTRIJI.

—d **Pariz,** 13. oktobra. V »Revue du Monde« obravnava Poincare sklep avstrijske narodne skupščine glede ljudskega glasovanja za priključenje k Nemčiji. Poincare izjavlja, da se je Avstrija v st. germainski mirovni pogodbi izrecno obvezala, vzdržati se vsakega dejanja, ki bi ogrožalo njeno samostojnost, razen ako jo v to pooblasti zveza narodov. Pripominja, da je državnemu tajniku dr. Rennerju Nitti v Innsbrucku res izjavil, da bi se morda razveljavil člen 88 mirovne pogodbe. Zatem pa sta se sestala Giolitti in Millerand v Aix les Bains in se dogovorila, da mirovni pogodbi v St. Germainu in Versaillesu javno priznata za temeljni kamen zgradbi svetovnega miru. Poincare se bavi potem z gmotnim položajem Avstrije in pravi: »Reparacijska komisija je z dobrohotnostjo proučevala sredstva, s katerimi bi pomogla Avstriji dvigniti. Izjava v narodni skupščini tedaj ni mogla provzročiti nezadovoljnost.« Poincare je zaključil: »Isti dan, ko se Avstrija združi z Nemčijo, bomo upravičeni, ostati na levem renskem bregu.«

SAMO MADŽAR BO KRALJ, NE KAREL!

— d **Budimpešta,** 14 oktobra. Na današnji seji narodne skupščine je prišlo med debato glede vprašanja kralja do velikih nemirov. Bivši državni tajnik poslanec Kovacs je interpeliral vlado radi zlorabljanja cenzure, pri čemer je naglašal, da je cenzura prepovedala priobčiti eno delo njegovega poročila, ki se nanaša na vprašanje madžarskega kralja. Vsled tega ponavlja svoja izvajanja o vprašanju kralja na tem mestu v narodni skupščini. Poslanec Kovacs je povdarjal, da je narodna skupščina vsled sklepa preložila ureditev vseh zadev, ki se tičejo vprašanja kralja do po ratificiranju mirovne pogodbe. Pristaši kraljevine se niso z nikomur pogajali glede kralja, med tem ko legitimisti niso bili tako vzdržljivi. Dosledna izvedba legitimističnih načel bi povzročila največje zmešnjave. Ta izvajanja poslanca Kovacsa so dala povod viharnim in dolgotrajnim medklicom. Ko se je nemir polegel, se je seja prekinila. Po odmoru je govoril poslanec Kovacs dalje in izjavil, da je doznal iz zelo verodostojnih virov, da je bivši cesar Karol odgovoril na vprašanje s kompetentne strani, ali reflektira na avstrijski cesarski prestol, da se prestolu nikoli in na noben način ne odreče. (Medklici: To je laž! Tega ni trdil nihče!) Poslanec Kovacs je nato izjavil: »Nadvojvoda Jožef mi je to potrdil in jaz za svojo osebo ne dvomim nad njegovo verodostojnostjo.« Poslanec grof Andrassy ga prekine: »Jaz dvomim o tem.« Poslanec Kovacs: »Vzpostavitvi stare monarhije nočemo in ne bomo žrtvovali svobode, ki smo si jo težko zopet priborili.« (Klici: »Tudi mi nočemo tega!«) Poslanec Kovacs izjavlja dalje, da je vprašal navzoče, ko je podal svoje poročilo, ali hoče še kdo živeti z Avstrijo. (Nemir. Klici: »Nihče!«) Madžarsko krono sme dobiti samo tisti, komur gre. (Odobravanje.) Z zakonom se mora določiti, da more postati kralj samo Madžar. Večina narodne skupščine naj voli tistega za kralja, ki ga smatra za najbolj sposobnega, eventuelno tudi Karla IV. Ministrski predsednik grof Teleky povdarja potrebo, da se cenzura omili in izrazi svoje mnenje, da bi bilo bolje, da bi se zadeva vprašanja kralja ne bila predložila narodni skupščini. Vlada je na istem stališču kakor narodna skupščina, da se izvaja dogovor glede odgoditve reševanja vprašanja kralja in bo zastopala to stališče z vso svojo močjo. Vprašanje kralja se mora rešiti zakonitim potom. (Živahno odobravanje.) — Odgovor ministrskega predsednika se vzame naznanje, nakar se seja zaključi.

MADŽARSKO-ROMUNSKI ODNOŠAJI.

—d **Budimpešta,** 14. oktobra. Ministrski predsednik grof Teleky izjavlja v »Pesti Naplo«: Prihodnji teden prideta dve romunski misiji v Budimpešto, in sicer diplomatska in gospodarska misija. Diplomatska misija po ratifikaciji mirovne pogodbe postane avtomatsko poslaništvo. Gospodarska misija, ki bo eventualno poslovala dalj časa, se bo pogajala zlasti glede vzpostavitve prometa in gospodarskih stikov. Ako bo imela konferenca uspeh, se more menjalna trgovina takoj pričeti.

ZDRUŽITEV ČEHOSLOVAŠKE CERKVE S SRBSKO PRAVOSLAVNO CERKVIJO.

—d **Praga,** 13. oktobra. »Narodni Listy« pišejo: Po sporočilu predstojnika čehoslovaške cerkve Zahradnika-Brodskega se pripravlja združitev čehoslovaške cerkve s srbsko pravoslavno, pri čemur bi obdržala prva gotovo samostojnost. Kakor javlja »Tribuna«, je beograjski metropolit Dimitrije naznanil osrednjemu komiteju čehoslovaške cerkve, da proglasi pravoslavna cerkev magistra Jana Husa za svetnika.

NEMŠKA PREDRZNOST V PRAGI.

—d **Dunaj,** 14. oktobra. »Neue Freie Presse« javlja iz Prage, da so vsled konflikta med nemškimi in slovaškimi slušatelji na praškem nemškem vseučilišču glede na ukinjeni numerus clausus na tem vseučilišču včeraj zjutraj nemški dijaki zasedli vhod h kvesturi, da bi preprečili vpisovanje slovaških slušateljev. Pozneje so se pričela pogajanja med obema strankama. Nemški dijaki so stavili pogoje za obvarovanje nemškega značaja nemškega vseučilišča. Na popoldanskem shodu so slovaški dijaki odklonili zahteve nemških.

OBRAVNAVA PROTI PROFESORJU WAGNERJU - JAUREGGU.

— d **Dunaj,** 14. oktobra. Danes se je pričela sodna obravnava proti profesorju Wagner - Jaureggu, vodji psihiatrične klinike, in še proti nekaterim drugim profesorjem in zdravnikom, ki so službovali za vojne kot vojaški zdravniki in ki so bili obtoženi, da so mučili vojake, ki so postali vsled vojne živčno bolni.

POLJSKA IN ENTENTA.

— d **London,** 13. oktobra. Angleška in francoska vlada sta se sporazumeli o besedilu note Poljski zaradi dogodka v Vilni. Komisija zveze narodov je že v Vilni in vodi preiskave, ki naj privedejo ureditev tega vprašanja. V London je dospelo litvansko odposlanstvo, da bi naprosilo Anglijo za posredovanje v vprašanju Vilne. »Times« pišejo: Anglija, kakor tudi Francija bosta ugovarjali proti zasedbi Vilne in od poljske vlade se pričakuje nekaj več kakor grajalne besede.

POLJSKO - BOLJŠEVIŠKA VOJNA.

—d **Varšava,** 14. oktobra. Frontno poročilo od 13. tm.: Naši oddelki so razbili odpor sovjetskih divizij in dne 12. t. m. zasedli Molodečno Na južnem odseku se je naša konjenica po globokem sunku, ki se je pričel dne 7. tm., vrnila iz Koryzina, potem ko je demolirala ondotno postajno poslopje in razrušila most.

— d **Varšava,** 14. oktobra. Frontno poročilo z dne 13. tm.: V odseku Molodečno in Koidanov trdovratni boji z menjajočim se uspehom. Pri Sludsku se vrše boji za mesto. Pri Proskurovu so se zapadno od Derašnje razvili novi boji.

MIR MED POLJSKO IN BOLJŠEVIKI.

— d **London,** 14. oktobra. Iz Varšave se poroča, da je bilo poljsko-rusko premirje podpisano v ponedeljek ponoči. To premirje se more odpovedati prvih 21 dni v 48 urah, potem pa v dveh tednih. Ratifikacija se izvrši v 50. dneh. Ratifikacijske listine se bodo izmenjale v Libavi.

Iz naše kraljevine.

REGENT ALEKSANDER V ZAGREBU.

— d **Zagreb,** 14. oktobra. Prestolonaslednik regent Aleksander pride te dni v Zagreb, kjer se bo mudil dalj časa. Stanoval bo v zgodovinskem kraljevem dvorcu. Včeraj je dospel v Zagreb upravnik dvora major Raketić, da pripravi regentu stanovanje. Dan prihoda regentovega še ni končnoveljavno določen, govori se pa, da pride ali to soboto, ali pa najkasneje sredi prihodnjega tedna. Regent bo ostal v Zagrebu tri tedne. To priliko bo porabil za to, da bo proučil naše kulturne ustanove in si ogledal zagrebško okolico. Vrše se zadnja dela v dvorcu, da se uredi stanovanje tako, da bo v vsakem oziru dostojno bivališče kraljevičevo.

— **Edinstveno profesorsko društvo.** Zagreb, 15. oktobra. Dne 7. t m. se je v Beogradu ustanovilo edinstveno profesorsko društvo, katero naj bi bilo obsegalo vsa profesorska društva v kraljevini izvzemši hrvatske srednješolske profesorje, ki se niso hoteli pridružiti. Zato so sklenili nekateri disidenti hrvatskega profesorskega društva ustanoviti v Zagrebu svojo posebno sekcijo, ki bo imela 1. novembra svojo glavno skupščino ter izrekla svojo pridružitev k enotnemu društvu.

Neodrešena domovina.

— **Vinska letina na Krasu** je izborna. Že dvajset let ni bilo tako ugodne trgatve. Vino je izborno. Cene se drže precej visoko.

— **V Šepuljah na Krasu** je bil velik požar, ki je napravil posestniku Antonu Turku škode okoli 60.000 lir.

— **Nova električna centrala** je bila otvorjena v Sežani dne 13. t. m.

— **Kaznjenci v Kopru štrajkajo.** Nobene jedi nočejo več vžiti. Ravnatelj kaznilnice je šel radi tega k oblasti v Trst, da mu dajo navodila, kaj bi bilo treba storiti. V Koper so prišli razni sodni funkcionarji. Kaznjenci izjavljajo, da bodo štrajkali dalje, dokler se ne reši ugodno protest, podan proti vojni sodniji, ker se zavlačujejo razprave in se podaljšuje preiskovalni zapor. Današnja poročila pravijo, da se štrajk nadaljuje.

Manifestacije za Koroško.

MANIFESTACIJSKI SHOD V LJUBLJANI.

Naše vojaštvo je vkorakalo na Koroško, za slučaj potrebe se spisujejo tudi čete dobrovoljcev. In vendar se Ljubljana ne more pomiriti. Kakor težek oblak leži nad mestom, vse živi v pričakovanju, nobenega pokoja ni.

Za včeraj zvečer je bil sklican shod proti sleparstvom na Koroškem, manifestacijski shod za naš Korotan. Kdo ga je sklical? Nikomur to ni bilo znano niti ne, ko je bil shod otvorjen, niti ko se je vršil, niti ko se je razšel. Vršil se je, kakor na ukaz ljudstva, ker se je moralo nekaj povedati občinstvu, ki zahteva gotovosti, da nam ostanejo ohranjeni koroški Slovenci. To svojo nalogo je snočnji shod v polni meri izvršil.

Tisoč in tisočglava množica je napolnil trg pred Mestn. domom ter s pozornostjo in burnim odobravanje msledila raznim govornikom. Najprej je nastopil g. Brautner, slikajoč veliko upanje in prepričanje koroškega ljudstva na zmago in žalost, potrtost in solze, ko so se pojavile prve vesti o nemški zmagi. Če bi se bili mogli varati v pričakovanju zmage, ker smo videli na dan glasovanja vesele obraze pri onih, ki so glasovali za nas, solze, ki jih vidimo danes v očeh Koroščev, nas ne varajo. To ljudstvo je glasovalo vse, z malimi izjemami za Jugoslavijo, ni nam treba za to njih priseg, njih solze nam to jasno izpričujejo. In vendar to razočaranje ne samo v celoti, namreč tudi po posameznih občinah! V tem tiči jasen dokaz, da smo bili osleparjeni, da so bile volitve potvorjene. Potvarjanje jasnih določb plebiscitne pogodbe se je pričelo že takrat, ko se je našemu delegatu priznala samo posvetovalna pravica v plebiscitni pravici, proti čemur je naš delegat tudi protestiral. Mi plebiscita ne priznamo, ker nas komisija ni priznala za enakovredne, ker je plebiscitna komisija kršila vse predpise plebiscitnih določb, ker nam ni bilo mogoče kontrolirati, kaj se godilo z volilnim skrinjicami in ker imamo v rokah neizpodbitne dokaze o glasovalnih

sleparijah. Edina rešitev za Koroško je sedaj naša vojaška sila, zato **pozdravljamo armado,** ki je vkorakala v pomirjenje našega ljudstva, da je brani pred naslijem. **Zahtevamo pa tudi, da naša armada ostane na Koroškem do tistega časa, ko se bo reklo, da ostane slovenski Korotan za vedno priključen Jugoslaviji.** Pomirjeni se vračajo Korošci na svojo zemljo ker vidijo, da stoji za njimi ves narod, vsa država, če treba, tudi s svojo armado. (Govornik je žel za svoja temperamentna izvajanja burno pohvalo).

Drugi je govoril g. Deržič pozivljajoč ljudstvo na disciplino in mir, naglašajoč važnost koraka, ki ga je storila naša vlada s tem, da je ukazala armadi, da vkoraka na Koroško. Za njim je govoril g. Fakin, odklanjajoč obveznost in odločilnost plebiscita na Koroškem, nakar je g. dr. Oblak, označujoč shod za shod zahtev ponovil, da ostane naša vojska na Koroški zemlji, kar danes ni več samo vprašanje slovenskega dela našega naroda, marveč tudi življenjsko vprašanje cele države in vprašanje časti zedinjene Jugoslavije.

Po zaključnih besedah gosp. Brantnerja so se manifestanti mirno razšli, večina naravnost na domove, manjše skupine šele po povsem dostojnem in mirnem obhodu po mestu.

PROTESTNI SHOD V KRANJU.

V Kranju se je vršila 13. t. m. ob 17. na Glavnem trgu protestna manifestacija glede plebiscita na Koroškem. Dobro obiskan shod je otvoril mestni župan Ferd. Polak. Predsednik krajevnega Koroškega odbora prof. V. Marinko, je nato udeležencem razjasnil naš položaj na Koroškem, ki mu je odpomoči le na ta način, da zasede naša vojska takoj plebiscitno cono. V imenu sklicateljev je prebral Ciril Pirc sledečo resolucijo: Ker so se pri plebiscitnem glasovanju na Koroškem vršile notorično velike nerednosti, zlorabe in sleparije pod zaščito ententnih oblasti, ker se vrše že sedaj dejanski napadi in poboji po oboroženih nemških tolpah in je ogroženo življenje in imetje naših tamošnjih rojakov, pozivljamo nujno vlado, da se na ta potvorjeni plebiscit re ozira in s takojšnjo zasedbo obdrži cono A v naših rokah. Stavimo ta nujni poziv tudi radi tega, ker je z usodo Koroške tesno spojena tudi usoda naše Gorenjske. — Med petjem narodnih himen se je množica polagoma razšla. Resolucija se je vposlala pokrajinski vladi za Slovenijo.

DEMONSTRACIJE V MARIBORU.

— **Maribor,** 14. oktobra. O demonstracijah v Mariboru se širijo najneverjetnejše vesti in se iščejo krivci tam, kjer jih ni. Shod, ki je bil sklican za predvčerajšnjem ob 7. zvečer na Glavni trg, se je končal, kakor znano, z razbijanjem šip in tatvinami in ropi na debelo. Vsi merodajni činitelji v Mariboru so bili prepričani o potrebi, da se priredi shod v znak protesta proti goljufijam na Koroškem. Neprimeren je bil samo čas, ob katerem je bil shod sklican in neprimeren je bil način, kako se je ta shod ob tej pozni uri vršil. Shod je bil sklican brez navedbe sklicateljev, kar se ob takih prilikah prav lahko prezre. Sklicatelji pa bi bili morali na shodu poskrbeti za govornike, ki bi bili pomirjevalno vplivali na razburjeno množico. Vrhu tega so se morali zavedati, da prihajajo na take shode, zlasti v poznih večernih urah, tudi taki elementi, ki z namenom shoda nimajo opraviti ničesar. Mariborski Slovenci niso imeli namena nikomur izmed someščanov in sostanovalcev storiti najmanjšo krivico, če pa je prišlo vkljub temu vsled nedisciplinaranosti mase in pomanjkljivega nadzorstva do obžalovanja vrednih incidentov, to gotovo ni bilo v intencijah sklicateljev in glavnih govornikov. Tisočglava množica, ki je bila zbrana na Glavnem trgu, je bila brez vodstva in brez roke, ki bi jo bila vodila po pravi poti, da, niti govornik se ni hotel oglasiti nobeden. Vsled tega je popolnoma naravno, da so nastopili govorniki, ki med maso ne vživajo one avtoritete, ki že sama ugodno vpliva na potek takih velikih manifestacij. Prvi govornik, ki je prisiljeno nastopil, da reši mučni položaj, urednik Pirc, je po kratkem opisu dogodkov na Koroškem, pozivljal ljudstvo, da naj se mirno razide in drugo jutro ob belem dnevu primerno in dostojno manifestira za koroško stvar. Mož je imel zelo težko stališče, ker nekateri temni elementi niso hoteli poslušati njegovih besed ter so celo nasilno nastopali proti njemu. Očividno so imeli ti temni elementi, ki so se bili vmešali med manifestirajoče ljudstvo, predvsem mnogo enakomislečih. Ko je potem masa krenila proti Gosposki ulici, ni našla zastraženih cest ter je neovirano lahko vršila svoje vandalsko delo. Da so bili vmes ljudje, katerim je bilo samo do razgrajanja in ropanja, dokazujejo razne okolnosti, zlasti to, da se je vršilo pobijanje šip brez izbire pri Nemcih in Slovencih in da so se lotili ljudje vsakega, ki je bil bolje oblečen. Značilno pri tem je, da so bili ti ljudje tudi zelo strahopetni in da so pri vsakem energičnem nastopu takoj pokazali pete. Vsled tega glavnih krivcev tudi ni bilo mogoče dobiti še isti večer v roke. Razbili pa so ti razgrajači trgovine in poslovne prostore tudi pri najbolj znanih Slovencih. Tako so razbili trgovino Erzina, šipe pri Eskomptni banki, pri Jadranski banki ter pri odvetnikih dr. Kodermanu, dr. Šernecu, dr. Rosini in dr. Rapocu. Hoteli so se tudi lotiti socialno-demokratskega Ljudskega doma, kjer pa jih je peščica socialnih demokratov sama z najboljšim uspehom pregnala. Da ni bila to več narodna mannifestacija, niti ni nastop mase izviral iz velike ogorčenosti, dokazujejo nešteti slučaji drznih tatvin, katere so se izvršile celo pri predmetih, ki niso za vsakdanjo rabo. Odnesli so iz razbitih izložb strojne dele, kovinaste predmete, fotografične aparate ter posegali seveda s posebno slastjo po manufakturnem blagu in po živilih. Škodo, ki so jo napravili demonstranti, je ceniti na več milijonov kron. Največjo škodo ima Velika kavarna.

Včeraj je vodstvo Krajevne skupine JDS v Mariboru izdalo komunike, v katerem naglaša, da stranka ni v nobeni zvezi s temi demonstracijami in da jih obsoja.

Predsinočnjem sklenjeno manifestacijsko zborovanje, napovedano za 8. zjutraj je policija prepovedala ter ljudstvo, ki se je zbralo s pomočjo vojaštva razgnala. Za popoldne so imeli komunisti napovedan shod, ki se pa tudi ni vršil, ker ga je policija prepovedala.

Po mestu patrulira policija, ojačena z močnimi vojaškimi oddelki. Včerajšen dan je potekel popolnoma mirno. Večina trgovin, zlasti nemških, je zaprta.

RAZJARJENOST V ZAGREBU RADI PLEBISCITA. — DEMONSTRACIJE.

— d **Zagreb,** 14. oktobra. **Kakor hitro se je v Zagrebu zvedelo za nepovoljen rezultat plebiscita na Koroškem in za sleparije Nemcev in Italijanov pri glasovanju, je nastalo v mestu veliko ogorčenje in vznemirjenje, ki je prišlo do izraza posebno proti večeru. Vršile so se velike demonstracije proti Nemcem in Italijanom. Skupine demonstrantov, posebno mladina, kateri so se pozneje pridružili še ostali meščani, so korakale po mestnih ulicah in prepevale rodoljubne pesmi ter vzklikale proti Italijanom in Nemcem. V znak žalovanja se v kinematografih ne vrše predstave. Na poziv demonstrantov so zaprli vse kavarne in gostilne. Sicer se vrše demonstracije v redu in brez incidentov ter so trajale še ob 22.**

—*—

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. oktobra 1920.

— **Kakšnih sredstev so se posluževali Nemci.** Prejeli smo in objavljamo to-le pismo: » Na notico v Vašem cenjenem listu z dne 15. oktobra t. l. št. 236 pod naslovom »kakšnih sredstev so posluževali Nemci« imam kot državni sekvester poročati sledeče: Pri tukajšnji podružnici Splošne prometne banke ima konzul nemško - avstrijske republike vlogo, katera se upravlja po trgovskem načinu, kakor vloge vseh drugih imenitnikov takih računov. Iz te vloge nakazuje konzul potom podružnice proti običajni proviziji vedno prve dni vsakega meseca vpokojenemu uradništvu in služabništvu nemško - avstrijske republike ter njih vdovam, ki stanujejo na različnih krajih naše države dotične prejemke proti pobotnicam, iz katerih je jasno razvidno da nakazani prejemki odgovarjajo danim razmeram, to je, uradniške penzije in penzije uradniških vdov so večje, kot penzije služabnikov in njih vdov. Pri tem je samo ob sebi upoštevati še službeno dobo ter draginjske doklade mladoletnim rodbinskim članom. Vsled reklamacij prihaja v poštev vedno več oseb, posebno na Koroškem in na Spodnje Štajerskem in tem mora konzulat nakazovati določene prejemke tudi za preteklo leto. Radi tega se dogodi, da prejme kaka oseba penzijo kar celo leto nazaj, medtem ko je druga v istem kraju prejela penzijo le za dotični mesec. Mislim, da sem s to razložbo javnost prepričal, da se ne godi pri podružnici prometne banke v Ljubljani v tem pogledu nikaka nekorektnost, posebno, ker je iz pobotnic in nakazil natančno razviden namen pošiljatve. V Ljubljani, 15 okt. 1920. Ivan Mikuž, ravnatelj Deželne banke«. Prav radi smo priobčili to pismo, ker je iz njega razvidno, da je bil poslan dotični denar na Koroško po naročilu tukajšnjega zastopnika avstrijskega zunanjega urada, Zakaj da so se penzije gotovim osebam na Koroškem pridrževale kar celo leto, a so se potem izplačale v celoti **tik pred plebiscitom,** je jasno.

— **Z naše univerze.** Gosp. poslanik minister Ivan Hribar je predvčerajšnjem posetil univerzo in v spremstvu g. rektorja ter gg. dekanov ogledal si univerzitetne prostore ter naprave v deželnem dvorcu, pa tudi lepi kemični laboratorij v realčnem poslopju. Gosp. minister je opetovano izražal veselje nad vseučiliščem, čegar pripravljanje mu je bilo vedno na srcu in na čegar ustanovitev je vedno upal. Gosp. rektor se mu je pri tej priliki zahvalil za podaritev lepe knjižnice, katero je bil g. Ivan Hribar že pred desetletjem odmenil bodočemu vseučilišču in jo dal v to svrho posebej spraviti na mestnem magistratu.

— **Oklofutan baron.** Znani bivši avstrijski »Kundschafteroffizier« Mihelangelo Zois ki je med vojno razvijal živahno delovanje zlasti na Gorenjskem, je zadnje dni pred plebiscitom prišel tudi v Kranj. Na ulici ga je srečalo več gospodov, ki so ga dobro poznali in katerim je bilo znano tudi njegovo delovanje v Kranju med vojno, zato so ga ustavili in mu priložili par krepkih zaušnic. Baron Zois je v službi kot vladni svetnik pri deželni vladi v Celovcu. Če se uvažuje, da se je pojavil na Kranjskem tik pred plebiscitom in da je tu širil že teden pred ljudskim glasovanjem vest, da bodo Nemci zmagali s 60 odstotki, je jasno, da je mož bil službeno poslan k nam in da so Nemci že takrat prav dobro vedeli, da bodo zmagali, ker so že takrat imeli natančno izdelan načrt, kako bodo uspešno preprečili slovensko zmago z — goljufijami.

— **Pogreb Zvonimira Biljana.** Včeraj ob 4. popoldne je bilo ob obilni udeležbi občinstva, uradništva, prijateljev in znancev položeno v Zagrebu truplo Zvonimira Biljana, ki je našel tako tragično smrt na poti na Koroško, k večnemu počitku. Na krsti je bilo mnogo vencev zagrebških in ljubljanskih korporacij in društev in ob grobu mu je govoril v slovo eden izmed bivših njegovih novinarskih kolegov.

— **Iz magistratne službe.** Tržni nadzornik Alojzij Plemelj je bil s 1. oktobrom pomaknjen v IX. činovni razred. Magistratnemu stavbnemu nadsvetniku Cirilu Kochu je bil podeljen bolniški dopust do konca tega leta. Občinski svet je preklical odpoved službe blagajniku mestne zastavljalnice Rudolfu Estu.

— **Z mestnega liceja.** Za licejsko učiteljico je imenovana Jožica Likozarjeva.

— **Uradi brez označb in beganje strank.** Ljubljana šteje 1700 hiš in 60 do 80 javnih in drugih uradov, kjer ima dan na dan opraviti na stotine domačih in zunanjih strank. Ker nimajo ti in taki uradi — z malo izjemo — nikjer nobene označbe ali zunanjega nadpisa, begajo ljudje od enega konca mesta do drugega — zlasti pri policiji in na magistratu oblegajo pisarne in uradništvo — ter povprašujejo po tem in onem uradu. Vsak branjevec mora imeti na svoji stojnici ime in svojo firmo označeno na tablici in vsak kmečki župan poskrbi za nadpis pri svojem uradu ali pri vaški šoli, v Ljubljani pa naj ljudje — vohajo po uradu!

— **Izpremememba pristojne pošte.** Z dnem 15. oktobrom 1920 se izločijo iz okraja poštnega urada Št. Jakob v Rožu nasledni popisni kraji: Breznica, Hodnina, Leše in Zlatne (Svatne) ter pridele poštnemu uradu Podroščica. Z istim dnem se uvede pri kr. poštnem uradu Podroščica dostavljanje poštnih pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: Leše, Breznica, Zlatne (Svatne), Hodnina. Dostavljanje se bo vršilo dnevno razun nedelje.

— **Tobačni letošnji pridelek** je nakupljen za našo državo tudi na Holandskem in ga vsled posredovanja ravnatelja tukajšnje tobačne tovarne dobimo to jesen v izdelovanje tudi v Ljubljano.

— **Iz mariborske splošne bolnice.** Docent dr. Matko se je odpeljal v Prago, nadomestuje ga dr. Marinčič, ki je prevzel tudi njegovo privatno ordinacijo.

— **Trgovske koncesije.** Magistratni gremij je v svoji zadnji seji ugodil prošnjam za trgovske koncesije temle tvrdkam: Bunc in drug »Jadran«, Anton Krisper (Lilleg), Pavel Fabiani, Hrovatin in drug, »Alko« in Traun. Tvrdki »Sladkor« se je dala koncesija za uvoz sladkorja.

— **Zalogi šolskih knjig** bi svetovali, da izkida že enkrat potrebne šolske knjige iz raznih zabojev in tiskarn ter izroči zaloge že enkrat knjigarnam, da bodo otroci prišli do potrebnih knjig.

— **Razširjenje objektov.** Te dni so degradili na vrtu deželne bolnice novo enonadstropno poslopje, ki bo služilo v bolniške namene, dočim so ondotno mrtvašnico letošnjo pomlad za eno nadstropje dvignili in že izročili svojemu namenu.

— **Kanalizacijska dela.** Pred poslopjem glavnega kolodvora se izvršujejo te dni kanalizacijska dela, ki so bila že davno potrebna.

— **Hotel „Tivoli" se je dal za dobo nadaljnih treh let v zakup dosedanjemu restavraterju Vekoslavu Dolničariu, in sicer prvo leto proti zakupnini 10.000 K, drugo leto 11.000 K in tretje leto 12 000 K.**

— **Iz Ljubljane** se izseli trgovec Ranth na Marijinem trgu, čim proda svojo trgovino. Rodbina Ranthova je zagrizeno nemška, zato ne bo za njo nihče žaloval v Ljubljani.

— **Prijava aktiv avstrijskih državljanov na Francoskem in Veliko Britanskem.** Avstrijsko zastopstvo sporoča, da je treba aktiva avstrijskih državljanov in avstrijskih juristočnih oseb in družb, ki se nahajajo na Francoskem ter na Veliko Britanskem in Irskem in v njih prekomorskih pokrajinah, prijaviti pri likvidacijskem uradu Abrechnungsamt Wien I., Stubenring 8. Za slučaj shranitve vrednostnih papirjev pri tuzemskih zalagališčih ali podobnih gotovinskih terjatev, lahko poda prijavo hranitelj. Merodajno je stanje 16./7. t. l. Ni pa treba prijavljati aktiv, ki so se v francoskih pokrajinah pridobila po 2. aprilu 1919, v britanskih pokrajinah pa po 12. juliju 1919. Prijave v inozemstvu se imajo izvršiti do 31. oktobra 1920. Zaradi natančnih pojasnil in potrebnih prijavnih tiskovin se je obrniti naravnost na Abrechnungsamt Wien I., Stubenring 8. — **Avstrijsko zastopstvo, Ljubljana.**

— **Za tiskovni sklad „Edinosti"** se je nabralo že nad 15.000 lir.

— **Špijonaže v korist Italiji** sta obdolžena Italijana dr. G. Marotti in G. Secco iz Dubrovnika. Razprava proti njima se bo vršila v Celju.

— **Da se ne zamenja.** Naša notica o pleskarju Frelihu, ki je baje šel na Koroško agitirat, se ne tiče g. Freliha v Trnovem, ki ima tam hišo in je znan kot Slovenec in dober narodnjak.

— **Poročil se je včeraj g. Netko Adamič z gdč. Marijo Repičevo. Bilo srečno!**

— **Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo:** pisarniške moči, stavbeni in strojni ključavničarji, krojači, šivilje, strojniki, peki, mesarji, natakarji, natakarice, kolarji, trgovski sotrudniki, sotrudnice, čevljarji, dninarji, dninarice, služkinje, kuharice, modistinje, hotelske sobarice, vajenke, vajenci itd. **V delo se sprejmejo:** hlapci, poljski delavci, dekle, tehtničarji, čevljarji, drvarji, tesarji, mizarji, betonski delavci, zidarji, pletarji, železostrugarji, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, sobarice, vajenci, vajenke, livarji, bol. strežnice itd.

— **Slana nastopa.** V noči od torka na sredo in včeraj v noč je nastopila po deželi, zlasti po gorenjskem polju že občutna slana, ki pa k sreči ni napravila posebne škode.

— **Ženitne kavcije častnikov.** Minister vojne in mornarice je s svojim odlokom od 1. septembra 1920. št. 3723, odredil, da se sprejemajo življenske police zavarovalne zadruge Croatia v Zagrebu kot ženitne kavcije častnikov. Podrobna pojasnila daje brezplačno in radevolje centrala zavarovalnice Croatia v Zagrebu ali njena podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg 11.

Kultura.

— **Iz gledališke pisarne:** V dramskem gledališču se repertoir izpremeni sledeče:

16. oktobra sobota Ljubimkanje. Red D.
17. oktobra nedelja Ljubimkanje. izven reda.
18. oktobra ponedeljek Hasanaginica. Red E.

Opera:

Petek, 15. tm.: Hofmannove pripovedke, red D.
Sobota, 16. tm.: Od bajke do bajke, red E.
Nedelja, 17. tm.: Hofmannove pripovedke, izven.
Ponedeljek, 18. tm.: Plastični balet Klavdije Izačenko.

— **Koncert Ljubljanskega Zvona** v ponedeljek zvečer v Unionu. Zbor si je za ta koncert nadel izredno težko nalogo: poje skoro same še neizvajane moderne pesmi. Upamo, da bo njegova ambicija dosegla upoštevanje občinstva z lepim obiskom večera. Vstopnice v trafiki Dolenc.

— **Ravnatelj Mazijeva Geometrija za** nižje razrede srednjih šol je dotiskana in izide pred koncem meseca oktobra v zalogi „Jugoslovanske knjigarne" v Ljubljani.

— **Plastični balet,** ki ga bo v prihodnjih dneh izvajala v Ljubljani ruska zastopnica ga. Klavdija Izačenko, ni ples v navadnem smislu in nima z družabnimi plesi ničesar skupnega. Spremljajoča glasba ni domalega nikdar navadna plesna muzika. Chopin, Grieg, Schubert in dr. tvorijo umetniško podlago k podavanju raznih duševnih situacij, ki se izražajo v kretnjah rok in nog, celega telesa in mimiki. Prirodnost najpriprostejšim fizikalnim zakonom pripadajoča svojstva kakor ravnovesje so naloge plastičnega baleta. Na ta način smotrena šola oprošča samo po sebi lepo človeško telo konvencionalnosti, vsega kar mu je prinesla industrijalna in meščanska kultura in mu daje pravo prostost, ki so jo gojili že Grki in drugi kulturni narodi starega veka. Človek postane zopet prirodno lep in telo mu je umetniški instrument, ki črpa in ustvarja vse lepo iz sebe.

Društvene vesti in prireditve.

— **Strokovna organizacija slovenskih umetnikov.** Prihodnji sestanek, kjer se nadaljuje započeto delo, bo v soboto ob pol 8. uri v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. K udeležbi se ponovno vabijo vsi pod zgoraj navedeno stroko spadajoči gospodje.

— **Veselica javnih uslužbencev** se odgodi na nedoločen čas radi zločina, ki se je zgodil z našo Koroško. Vstopnice za prireditev ostanejo veljavne.

— **Strokovna zadruga zidarskih mojstrov Slovenijev Ljubljani.** Občni zbor se vrši v nedeljo, dne 17. oktobra 1920 ob 10. v mali dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. (Ob nesklepčnosti eno uro pozneje pri vsakem številu navzočih članov.) Članska izkaznica ter vabilo veljata kot vstopnica; oboje je s seboj prinesti. Proti članski izkaznici je na južni železnici polovična vožnja. — Odbor.

Najnovejša poročila.

NEMŠKA DIVJAŠTVA NA KOROŠKEM.

— d **Velikovec,** 14. oktobra. Snoči okrog 21 so pridrveli pijani nemčurji pred hišo žagarja Petra Štularja v Črnem Gradu, razgrajali okoli hiše, silili skozi okno rer kričali in grozili njemu in ženi: »Hej Tschuschen, heraus! če ne izgineta v 24 urah, vaju damo razžagati kakor hlod!« Drugi so jima pretili, da ju obesijo in da jima izrežejo jermene iz kože. Reveža sta prišla danes v smrtnem strahu prosit zaščite. Glavarstvo je preskrbelo za njiju varnost.

— d **Velikovec,** 14. oktobra Oskrbniku Pavlici na Helldorfovem posestvu v Vovbrah so Nemci pretili, da ga ubijejo. Poslali so k njemu slaboumnega fanta s pozivom, naj s tovariši Slovenci čim prej izgine iz Vovber, ker bi bil sicer še isti večer mrzel. Ogroženi Slovenec je moral pred drhaljo zbežati v Velikovec, odkoder se je šele davi v spremstvu vojakov vrnil po svoje stvari.

PREISKAVA RADI NEMŠKIH VOLILNIH GOLJUFIJ NA KOROŠKEM.

— **Borovlje,** 15. oktobra. Včeraj popoldne in danes se vrši preiskava radi nemških volilnih goljufij v Kotmarivasi. Preiskavo vodi dr. Škerlj, ki je bil jugoslovenski član distriktne volilne komisije v Borovljah. Ljudje se prostovoljno zglašujejo in izjavljajo, da so pod prisego pripravljeni pričati, da so glasovali za Jugoslavijo. Kakor se zatrjuje, je ugotovljeno, da je glasovalo za Jugoslavijo veliko več ljudi, kakor je vol. komisija izkazala belih glasovnic. Že sedaj se lahko trdi, da so nas samo v Kotmarivasi Nemci ogoljufali za najmanj 100 glasov. V Bačah ob Baškem jezeru v občini Loče so izsledili ponarejene glasovnice, ki imajo drug papir in drug tisk

NAŠ DELEGAT JOVAN JOVANOVIČ ODSTOPIL?

— **Celovec,** 15. oktobra. Graški listi javljajo, da je jugoslovenski zastopnik Jovan Jovanović včeraj opoldne podal svojo demisijo.

— **Borovlje,** 15. oktobra. Naš delegat pri plebiscitni komisiji Jovan Jovanović se je v spremstvu dr. Skaberneta odpeljal v Ljubljano. Člana naše delegacije Avakumović in podpolkovnik Nedić sta ostala v Borovljah.

ITALIJANSKI TEROR V TRSTU.

— **Trst,** 15. oktobra. Fašisti so napadli z bombami tiskarno in uredništvo socialističnega dnevnika »Lavoratore«. V mestu je velika panika. Proglašena je splošna stavka.

POGAJANJA Z ITALIJO MOGOČA.

— d **Zagreb,** 14. oktobra. »Jutarnji list« javlja iz Beograda: V tukajšnjih političnih krogih se posebno živahno komentirajo vesti o tem, da odide k pogajanjem z Italijo med drugimi tudi general Pešič, namestnik šefa generalnega štaba. Iz te okoliščine sklepajo, da so za pogajanja z Italijo našli platformo. Naknadno je uspelo najti po posredovanju dr. Vesnića možnost, da se pričnó pogajanja na osnovi, ki ne izključuje sporazuma. Dejstvo, da se udeleže pogajanj tudi visoki častniki, nudi možnost kombinacijam, da je že sedaj mogoče, da se prične z ureditvijo strategičnih mej.

D'ANNUNZIO HOČE VOJNO Z JUGOSLAVIJO.

—d **Amsterdam,** 14. oktobra. »Times« poročajo iz Reke, da je D' Annunzio izjavil v govoru, da bo, ako bi italijanska vlada zapovedala izpraznjenje dela Adrije, takoj zasedel ta del. Za to da ima dovolj čet na razpolago. Ako bi ga Jugoslavija napadla, bi se, o tem je uverjen, vsa Italija zavzela za obrano gospodstva ob Adriji in prisilila italijansko vlado, da bi njega podpirala. — Dopisnik listi »Times« javlja nadalje, da ima D' Annunzio nad 6000 dobro oboroženih mož na razpolago, kakor tudi nad 30 letal, en dreadnought, dve križarki, pet iskalcev min in deset manjših ladij.

TRGOVINSKA POGODBA S ČEHOSLOVAŠKO.

—d **Praga,** 14. oktobra. Vlada je včeraj podpisala trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo. Čehoslovaška dobi 6000 vagonov žita, 300 vagonov masti, 300 vagonov mesa in 100 vagonov slanine. Jugoslavija dobi 2500 vagonov sladkorja, 1000 vagonov koksa, 500 vagonov premoga, 200 vagonov železnega blaga in 200 vagonov papirja. Trgovinski pogodbi z Nemčijo in Bolgarijo se bosta ratificirali prihodnje dni.

Gospodarske vesti.

— g **Pozor Prekmurci!** Madžarsko finančno ministrstvo je odredilo, da morajo vsi na ozemlju madžarske države stanujoči davčni obvezanci do 11. novembra naznaniti svoje nepremičnine, pridobljene v inozemstvu od 17. novembra 1916 naprej, ker so podvržene imovinskemu davku.

— g **Davčni zaostanek dveh milijard kron.** Osjek, 15. oktobra. Subotiški demokratski »Narod« poroča, da je predsednik trgovske zbornice v Bečkereku Jovanović ugotovil, da je vsled neplačevanja davka v Vojvodini utrpela državna blagajna škode okrog 2 milijardi kron.

BORZE.

— d **Curih,** 14. okt. (ČTU) Devize: Berlin 9.20, Holandija 194.30, New York 627, London 21.91, Pariz 41.20, Milan 24.75, Bruselj 43.45, Kodanj 87.25, Stockholm 123.25, Kristianija 85.70, Madrid 90.30, Buenos Aires 230, Praga 7.75, Budimpešta 1.75, Bukarešta 11.40, Dunaj 2.25, avstrijske krone 1.75, Beograd in Zagreb ne notirata.

— d **Praga,** 14. okt. Devize: Zagreb in Beograd nista notirala. Valute: Jugoslovanski dinarji 275, avstrijske krone 21.50.

— d **Dunaj,** 14. okt. (TČU) Devize: Amsterdam 10.050, Berlin 553.50, Curih 5360, Kristianija 3550, Kodanj 4600, Stockholm 6550. Valute: Nemške marke 547.50, romunski leji 580, bolgarski levi 430, švicarski franki 5325, francoski franki 2225, italijanske lire 1375, angleški funti 1120, ameriški dolarji 320, carski rubiji 280. Tečaji v prostem prometu: Budimpešta plačila v čekih poštne hranilnice 97—107, plačila v žigosanih kronah 97—107, madžarske žigosane krone 100— 114, Praga 450—470, Varšava in Krakov v poljskih markah 123—143, češkoslovaške krone 5000kronski 437—467, manjši bankovci 447—467, novi dinarji 1120—1170.

Raznoterosti.

* **Millerand kot človek.** Novi predsednik francoske republike je silno dejoven mož. Njegovo družinsko življenje je vzorno in vzgledno. Po izvolitvi za predsednika republike je smatral za prvo svojo dolžnost, da obišče grob svoje matere, ki mu je omogočila z delom svojih rok studij in mu odprla pot na najvišje mesto v domovini.

* **Film in gramofon v službi volilne agitacije.** Pri prihodnih volitvah na Angleškem pripade filmu važna vloga. Cela vrsta kandidatov si hoče volilno delo razširiti s tem, da se dajo filmovati in se tako predstavijo v filmu svojim volilcem. Volilni govori pa se bodo mogli slišati iz gramofonov po vsej Angleški.

Poizvedbe.

Danes se je izgubila tula-ura na zapestnici, od Gosposke ulice št. 5 do šole v liceju. Ker je drag spomin, se prosi pošteni najditelj, da jo odda proti dobri nagradi pri Fr. Krajgher, krojač, Gosposka ulica 5.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Izvežbanega mehanika za vse ki bil sposoben za mojstra, sprejme takoj tvrdka **J. Florjančič,** Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.

I[a] apno

v kosih in drobno dobavlja na vagone

AVA, tov. Laško.

Vsled izselitve oddam svojo zelo dobro vpeljano

trgovino

z vso zalogo in inventarjem v lepem industrijskem kraju na Kranjskem. Le resne ponudbe je vposlati na uprav. Slov. Naroda pod „Velik promet/7782“

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:

Prva haloška trgovina z vinom Ante Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Halozah. 7317

Ceno! Ceno!

Moderno pohištvo

izdeluje po naročilu in ima vedno gotovo v zalogi ter jamči za solidno delo

Nikolajević i Blažević

mizarstvo 7795

Spodnja Šiška, Kamniška ul. 186.

Majhna tiskarna

z brzotiskalnim strojem (brez motorja), mali tiskalni stroj (Tiegel), rezalni stroj in popolnoma nov črkovni materijal (samo antiqua), regali, omare in vse pritikline, pripravno za začetnike, takoj naprodaj. Treba je okoli 90.000 K denarja. Ogleda se v Borovljah (Koroško) v otroškem vrtcu. 7784

Broj 9733. 7815

Šumskih radnika

treba kotarska oblast u Sisku. Plaća za izradbu gorivih drva 60 K po hvatu i deputat obilan. Za izradbu hrastovine plaća takodjer dobre ciene. Sumski radnici sa alatom, koji su voljni stupiti u posao, neka dodju odmah kotarskoj oblasti u Sisku ili izravno preko stanice Lekenik u šumu Čeremušinja kod Farkašića. Radnja će trajati preko ciele zime.

Kr. Kotarska oblast u Sisku,

dne 12. listopada 1920.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletina ul. 15.

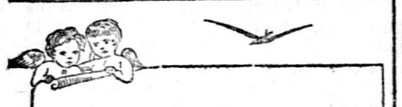

Netko Adamič

Marija Adamič roj. Repič

poročena v Ljubljani,

dne 14. oktobra 1920.

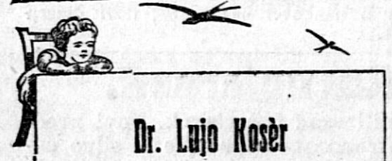

Dr. Lujo Kosèr

tajnik kr. poslanstva v Varšavi

Fini Lešnikova

poročena

dne 16. vinotoka 1920.

Juršinci Šmarje pri Jelšah.

KOLONIJALNO, SPECERIJSKO in PREKOMORSKO BLAGO NA VELIKO

pri veletrgovini

„FRUCTUS“

d. d. za promet zemeljskih proizvodov, kolonijalnega in drugega blaga,

prije 616

IZIDOR SCHOLLERA sin, ZAGREB,

Vlaška ulica 21.

TELEFON: 106. USTANOVLJ.: 1883. BRZOJAVI: „FRUCTUS“

ZAHTEVAJTE CENIK!

Kumno pravi holandski nudi **Sever & Komp.** Ljubljana. **Kupuje po** laneno in deteljno seme, ter suhe gobe.

Gospodarskog pristava

neoženjenog i pomologa, takovoga traži **V. Halper, Budinščina.** Molbe sa naznakom piaće. 7819

Kot družabnica želi vstopiti

trgovsko izobražena starejša gospodična, s 40.000 K premoženja v trgovino ali drugo podjetje. Prevzamem tudi kako trgovino v najem. Ponudbe pod „Vešča 7818“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 7818

L. GERKMAN

Ljubljana

velika zaloga usnja, kož, podplatov i. t. d. na debelo

Sv. Petra cesta št. 71.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu in svojim cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da imam za Vse svete v zalogi zelo lepe krizanteme v 4rih barvah. Priporočam se tudi za izdelovanje vencev in šopkov kakor tudi različnih cvetličnih košar itd. Prevzemajo se tudi grobovi v okrašenje s cvetlicami, peskom in dekoracijo. Cvetlice zelo lepe! Cene zmerne. Priporoča se **Pavel Šimeno, pokopališki vrtnar, pri Sv. Križu, Ljubljana.**

Veletrgovina s papirjem in dopisnicami v Zagrebu išče za Kranjsko in nove slovenske krajine dobro uvedenega

potnika

ob dobri proviziji. Ponudbe z naznakom referenc in tvrdk, koje je dosedaj zastopal, na **„Poštanski pretinac 34“ Zagreb I.**

Charles Princ

Ljubljana

Manufaktura

Zaloga Turjaški trg 1.

Pisarna: Židovska ulica št. 1-I.

Opravilna številka A I 814/20—10. 7801

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 2. oktobra 1920. opravilna številka zgornja, prodadó dne 20. oktobra 1920 dopoldne ob 9. uri v Ljubljani, hotel Ilirija, Kolodvorska ulica, na javni dražbi:

ženska obleka in perilo, 1 košara, 2 zlati uri, z verižico, 2 ščipalnika.

Reči se smejo ogledati dne 20. oktobra 1920. v času med 8 — 9 uro dopoldne na licu mesta.

Okrajna sodnija, Ljubljana, oddelek V.

dne 2. oktobra 1920.

ŠPECIJALNA TRGOVINA

Angleškega sukna, velika izbira modnih in športnih oblek za gospode in dečke, površnikov, raglanov, zimskih sukenj etc.

Ravnokar došli

Iz dežni plašči

za dame in gospode, od Kr. 900. — 1020.—

Prva kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Lastni modni atelje. **Lastni modni atelje.**

Broj 630/1920. inz. 7814

Oglas.

Senat grada Subotice odobrijo je za izgradnju čamaca (Morski čamaca, Kielboote).

K. 300.000.—

2/5 čamaca treba da su na 2 vesla
2/5 čamaca treba da su na 4 vesla

Pozivajo se interesenti da stave gradu konkretne ponude u kojima treba navesti

1.) Opis čamaca kao i škicu istih.
2.) Materijal iz kojeg su izradjeni.
3.) Platežne uvjete.
4.) Eventualne uvjete.

Čamci trebaju da su gotovi do konca aprila 1921. a bit će preuzeti na Palićkom jezeru.

Ponude neka se šalju na „Upravitelja Palića“ u Subotici.

Senat grada Subotice.

Brošura

„Pod novim orlom“

je izšla v ponatisu. — Dobi se v **„Narodni knjigarni“ v Ljubljani, Prešernova ulica 7.** Cena s poštnino K 18·—. — Naročila se rešujejo le proti pošiljatvi zneska vnaprej ali po povzetju.

Soba za akademika in dijaka se išče proti dobri nagradi **za takoj.** Ponudbe pod **„Paragraf 7803“** na upravo Slov. Naroda. 7803

Iščem sobo z elekrično lučjo v mestu ali na deželi, kjer bi eventuelno podučeval francoščino. Ponudbe pod **„Francoščina 7800“** na upravništvo Slovenskega Naroda. 7800

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4·80 pri večjih naročil h znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.** 4256

Velika jugoslovanska zavarovalnica išče če le mogoče v stroki izurjene moči za Ljubljano, reflektira se pa tudi na novince. Ponudbe na poštni predal 23. 7811

Med, suhe gobe in fižol kupuje po najvišjih dnevnih cenah družba „Sad“, trgov na in industrija z deželnimi in gozdnimi pridelki, Ljubljana, Beethovnova ulica. Prosi se za ponudbe. 7515

Na prodaj avtomatičen klavir, kolo, ledna omara, violina 1/4, točilna za pivo z napeljavo iz kleti, 4 postelje, velika jedilna miza, acetilenski aparat z lestencem, kredenca za v restavracijo, kuhinjska blagajna, steklenice za mineralno vodo in koza. **Hotel „Triglav“ na Bohinjski Bistrici.** 778

Proda se nova, bela otroška posteljica Poizve se v Št. Vidu št. 67, pri Ljubljani. 7810

Stavbena parcela v sredini mesta na najlepšem prostoru se proda. Ponudbe pod **„Parcela 7773“** na upravništvo Slov. Naroda. 7773

Dekle se išče za splošna hišna dela. Sprejmejo se samo take, ki imajo lastno stanovanje. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda 7807

Rudniški uradnik z večletno prakso v obratu in pisarni, samostojen delavec išče službe pri manjšem podjetju. Ponudbe pod „Samostojen“ na uprav. Slov. Naroda.

Absolvent državne trgovske šole v Ljubljani išče primerne službe v kakem denarnem zavodu ali večjem trgovskem podjetju. Ponudbe pod **„Denarni zavod 7812“** na upravo Slovenskega Naroda. 7812

Krompir prvovrstne kakovosti, samo lep, debelo, zdravo, brezhibno blago, oddaja družba **„JADRAN“** le v večjih množinah, pri odjemu celih vagonov po izredno nizki ceni. Blago dospe v teku 6 dni v Ljubljano. Pozneje se bode oddajal krompir tudi v manjših množinah od 5 0 kg dalje po primerni ceni iz skladišča. 7781

Prodajalka mešane stroke z dobrimi spričevali, če mogoče starejša, se sprejme. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7805

Petrolejske kante dve z zabojem plačamo po K 58·—, posamezne po K 22·— vsaka železniška postaja. Sever & Komp., Ljubljana.

Proda se lepo izdelan in dobro ohranjen biljard (Wendebreti). Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7574

Zvezke za višje šole, **črnilo, peresa, radirke** in druge šolske potrebščine na debelo in drobno se dobe pri **L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ulica 4**

Brezplačno inštrukcijo da akademik, če mu kdo preskrbi sobo Ponudbe pod **„Brezplačna inštrukcija 7776“** na upravništvo Slovenskega Naroda. 7776

Preklic!

Podpisana preklicujem vse žaljive besede in tatvino, katero sem pred tremi tedni očitala Ivani Rešek in Franju Rešek. Zahvaljujem se jima da sta odstopila od tožbe in mi prihranila vsa pota.

Apolonija Hribar.

Kuverte in pisemski papir s firmo kakor tudi vsakovrstne druge tiskovine

izvršuje točno

„Narodna tiskarna“.

Tvornica kola i industrija drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo „RAVNA GORA“

III. emisija dionica.

Poziv na subskripciju.

Izvanredna glavna skupština dioničara Tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo u Ravnoj Gori, koja se obdržavala dne 28. rujna 1920., zaključila je povišenje dioničke glavnice

od K 6,000.000·— na K 15,000.000·—

ovlastivši ujedno ravnateljstvo društva, da ovo povišenje provede prema potrebi i svojoj uvidjavnosti.

Na temelju ovoga ovlaštenja izvanredne glavne skupštine zaključilo je ravnateljstvo u svojoj sjednici obdržavanoj dne 28. rujna o. g. razpisati emisiju na

komada 22.500 dionica po K 400·— nomin. vriednosti u ukupnom iznosu od K 9.000.000·—

čime će uplaćena dionička glavnica doseći iznos od K 15,000.000·—.

Upis na ove dionice imade se obavljati pod ovim uvjetima:

1.) Starim dioničarama pripada pravo optirati na svaku jednu staru dionicu po jednu novo dionicu uz tečaj od K 500·—, te pribrojivši K 50·— po dionici u ime troškova. Opcija na stare dionice može uslijediti jedino na taj način, da posjednici starih dionica doprinesu dionice ili medjutomnice I. i II. emisije, na kojima će se vidljivo naznačiti, da je opcija III. emisije izvršena.

2.) Preostalih pak 7500 komada dionica izlaže se slobodnoj supskripciji uz tečaj od K 700·— i K 50·— u ime troška po dionici Pravo reparticije ovih dienica pridržaje si izključivo ravnateljstvo društva.

3.) Emitirane dionice participiraju već na dobitku prve poslovne godine.

4.) Emisija započinje dne 15. listopada 1920, i traje do uključijivo 20. studenoga 1920., te se cijela protivrijednost upisanih dionica imade u gotovom položiti kot upisa. Vrhu učinjenih uplata izdat će se medjutomnice, koje će se preprema kasnijoj objavi izmijeniti sa dionicama. Za upisivanje potrebne tiskanice dobivaju se bezplatno na blagajnama sopisnihn mjesta.

5.) Kao potpisna i uplatna mjesta ustanovljena su: Jugoslavenska banka d. d. podružnica u Crikvenici i Zagrebu, Banka i štedionica za Primorje na Sušaku, te Ljubljanska kreditna banka u Ljubljani i njezina podružnica v Mariboru i konačno Banka i štedionica Gorskoga Kotara u Ravnoj Gori i njezina podružnica u Dolnicama.

6.) Za provedenje i osiguranje emesije stvoren je posebni sindikat, koji podpunoma zajamčuje uspjeh emisije.

Ravna Gora, dne 10. listopada 1920.

Ravnateljstvo tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik d. d.